

วิกฤตการวิจัย

วิระพงศ์ มีสธาน*

ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา เริ่มมีการใช้คำว่า บูรณาการ ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นงานสัมมนา วิชาการหรืองานด้านการบริหาร การจัดการ ถ้วนหน้า คำว่า บูรณา เข้ามาใช้อย่างเห็นได้ชัด จนถึงปัจจุบัน บูรณาการ ได้รับการนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ดังจะพบว่ามีการใช้ว่า ควบบูรณาการ การสอนแบบ บูรณาการ การบริหารแบบบูรณาการ และรวมถึงการ วิจัยแบบบูรณาการ

บรูณาการ เป็นการแปลและสร้างคำขึ้นมาจากภาษาอังกฤษที่ว่า integration ครั้นเมื่อเป็นภาษาไทยที่อิงรากศัพท์ภาษาสันสกฤต เป็นการสนธิระหว่าง บูรณะ กับ อาการ คือ การทำให้เต็ม หรือสมบูรณ์ ขึ้น นั่นเอง

ประเทศที่มีความเจริญรุดหน้าทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้ใช้หลักการวิจัยและนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อแก้ปัญหา รวมถึงการ ป้องกันปัญหาบางประการที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในภายภาคหน้า ลักษณะ งานวิจัยจึงมีความหลากหลายทุกศาสตร์ทุกด้าน และ ไม่ว่าจะเป็นการ วิจัยสาขาวิชาใด ล้วนต้องอยู่บนฐานของ “ความรู้” เป็นที่ตั้ง ส่วน งบประมาณเงินทุน หรือเงินอุดหนุนการวิจัยเป็นเรื่องรองลงมา

ในประเทศญี่ปุ่น พนักงานของการรถไฟผู้หนึ่งมีความสนใจ ใ้รู้เรื่องราวของหิ้งห้อย จึงได้เฝ้าสังเกตและติดตามเดินตามดูอยู่ การ เกิดการผสมพันธุ์ จนถึงวาระสุดท้ายของหิ้งห้อย การเฝ้าสังเกตดังกล่าว มิได้เป็นไปเพียงวันหรือเพียงสัปดาห์ แต่เป็นไปหลายปีสืบเนื่องกัน ระหว่างวันเดือนปีที่ผ่านเลยไปนั้น พนักงานคนดังกล่าวได้สร้าง

แบบทดลองต่างๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหิ้งห้อยมากขึ้น เช่น สร้างกล่อง มีดเพื่อจำลองให้เป็นโลกเล็กๆ สำหรับ หิ้งห้อยได้อยู่อาศัย ซึ่งผลการทดลองและการสังเกต ทำให้ทราบว่า หิ้งห้อยต้องอาศัย ความมืดเพื่อการผสมพันธุ์

เพราะความมุ่งมั่นใ้รู้ใคร่ศึกษา ของพนักงานการรถไฟคนดังกล่าว หน่วย งานของรัฐและเอกชนจึงได้ยื่นมือเข้าไป สนับสนุนทั้งด้านงบประมาณและวิชาการ จนเกิดเป็นผลการศึกษาว่า นอกจากต้องการ ความมืดที่พอเหมาะพอสมแล้ว หิ้งห้อยยัง ต้องการความชื้นพอเหมาะเพื่อการอยู่อาศัย ต้องการอุณหภูมิที่พอเหมาะ หิ้งห้อยจึง จะดำรงชีวิตอยู่ได้

ทุกวันนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันว่า หิ้งห้อยเป็นดัชนีชี้วัดถึงสภาพสิ่งแวดล้อม และมีการนำประเด็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย

ยังมีกรณีตัวอย่างอื่นๆ ที่สังคมได้ รับประโยชน์จากความช่างคิด ช่างศึกษา วิจัยของนักวิจัย

ประเทศไทยก็เล็งเห็นความสำคัญ ของงานวิจัย ดังจะเห็นได้จากมีหน่วยงาน ระดับชาติหลายหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านการวิจัย

*หัวหน้าสำนักงานวิจัย สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อมีการวิจัยมากขึ้น กลับได้รับคำถามจากสังคมว่า ทำอย่างไรสังคมจึงจะได้รับประโยชน์จากงานวิจัย หรือนำงานวิจัยมาปรับใช้ ในสังคมให้สมค่าของการลงทุนศึกษาวิจัย ดังนั้น ในแง่การบริหาร รัฐบาลจึงได้ปรับแนวทางการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย โดยมุ่งเน้นนำเอาศาสตร์หลายๆ แขนง มาร่วมศึกษาวิจัย และสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ผลการวิจัยมีความกระชับรัดกุมทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นที่มาของ การวิจัยแบบบูรณาการ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาอย่างหนึ่งที่ยังไม่มีตัวเลขบ่งชี้แน่ชัด แต่สะท้อนให้เห็นสภาพบางอย่างคือ การวิจัยในประเทศไทย มิได้ขาดแคลนผลการวิจัยแบบบูรณาการหรือแบบไม่บูรณาการ แต่ขาดแคลนการวิจัยโดยผู้วิจัยซึ่งต้องมี “ความใคร่รู้” เป็นที่ตั้ง มิใช่ใครได้งบประมาณเป็นหัวใจหลัก ซึ่งความใส่ใจในการเรียนรู้เพื่อหาคำตอบจากงานวิจัยนี้ จะก่อให้เกิดความมุ่งมั่นและหาทางค้นพบคำตอบในที่สุด

โดยระเบียบและหลักการให้ทุนเพื่อทำวิจัยนั้น ก่อนที่จะมีการอนุมัติให้ทุน หน่วยงานเจ้าของทุนจะพิจารณาจากโครงการ ขั้นตอนการทำงาน ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และประเด็นคำถามอื่นๆ อีกหลายประการ ที่ล้วนแต่จะเป็นแนวทางให้เกิดความมั่นใจได้ว่าผลจากการวิจัย จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และผู้ขอทุนวิจัยก็ต้องมีความน่าเชื่อถือ และเชื่อได้ว่าจะไม่ละทิ้งการวิจัยเสียกลางคัน อีกทั้งมีระยะเวลาของการทำวิจัยมากำกับให้ต้องส่งผลการวิจัยภายในกำหนด

แต่ในปัจจุบัน ปรากฏมีการละเลยการวิจัย ละทิ้งการวิจัยกลางคัน หรือส่งงานวิจัยล่าช้าเกินกว่ากำหนดที่ได้เสนอไว้ตามแบบการขอรับทุน ซึ่งเหตุผลหนึ่งมาจากการขาดความใส่ใจ มีบางกรณี ที่มาจากการไม่มีเวลาปฏิบัติกรวิจัยที่มากพอ อันเนื่องมาจากการแบ่งเวลาให้กับภารกิจอื่น หรือภาระงานส่วนกลางขององค์กร

ดังนั้น แม้เมื่อส่งผลการวิจัยแล้ว งานวิจัยบางเรื่องจึงยากแก่การประเมินผลว่าสำเร็จถึงขั้นที่เรียกว่า “เป็นองค์ความรู้” ได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยทางด้านมนุษยวิทยา

ถ้าย้อนกลับไปดูกรณีตัวอย่างของพนักงานการรถไฟที่สนใจใคร่รู้เรื่องราวของหิ้งห้อย ดังที่ยกมาแต่ต้น จะเห็นได้ว่า การวิจัยที่แท้จริงนั้น ไม่ต้องผนวกเอาสรรพวิชาใดๆ ไว้มากมาย ไม่ต้องเอาเงินทุนเป็นประเด็นหลักก่อนลงมือวิจัย และไม่ต้องระบุผลการวิจัยอย่างเลศหลอว่าจะช่วยแก้ปัญหาสิ่งนั้นสิ่งนี้ แต่ความรู้ที่ได้จากการวิจัยต่างหาก ที่จะเป็นดัชนีชี้วัดคุณค่าของงานวิจัยเอง และเมื่อเป็นผลวิจัยที่แท้จริงแล้ว ย่อมต้องมีการนำไปใช้ในศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการอ้างอิงและการแปรผัน ไปสร้างเป็นมูลค่าเพิ่มในรูปแบบอื่นๆ

ทั้งหมดทั้งต้นนั้น ขึ้นอยู่กับความใส่ใจอย่างจริงจังและจริงใจของผู้วิจัยเพราะไม่ว่าจะเป็นการวิจัยแบบบูรณาการ หรือแบบไม่บูรณาการ หากขาดความใส่ใจใคร่รู้ในประเด็นที่วิจัยแล้ว ย่อมทำให้งานวิจัยด้อยคุณค่าและถือเป็นภาวะวิกฤตด้านการวิจัยอย่างร้ายแรง

